

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Divi Avrelii Avgvstini Hippon. Episcopi Meditationes, Soliloquia et Manuale

Augustinus, Aurelius

Coloniae Agrippinae, 1649

Quod neque per sensus exteriores, neque interiores inveniri potest Deus,
31

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54885)

C A P V T X X X I .

*Quod neque per sensus exteriores, neque interiores
inveniri potest Deus.*

1. **E**Go erravi sicut ovis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius. Et multum laboravi quærens te extra me: & tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuivi vicos & plateas civitatis hujus mundi, quærens te, & non inveni: quia male quærebam foris, quod erat intus. Misi nuncios meos, omnes sensus exteriores; ut quærerem te, & non inveni; quia male quærebam. Video enim lux mea Deus, qui illuminasti me, quia male te per illos quærebam; quia tu es intus: & tamen ipsi, ubi intraveris, nesciverunt.

2. Nam oculi dicunt, si coloratus non fuit, per nos non intravit. Aures dicunt, si sonitum non fecit, per nos non transivit. Nasus dicit, si non oluit, per me non venit. Gustus dicit, si non sapuit, per me non introivit. Tactus etiam addit, si corpulentus non est, nihil me de hac re interrogas. Non ista igitur sunt in te, Deus meus. Non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunque dulce sonantia; non florum & unguentorum, vel aromatum odores; non mella vel manna, gustui delectabilia; non cetera ad tangendum vel amplexandum amabilia; nec omnia alia sensibus his subjecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit ut ista crediderim Deum
meum,

meum, quæ etiam à brutalium sensibus comprehenduntur.

3. Et tamen, cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quandam lucem super omnem lucem, quam non capit oculus; quandam vocem super omnem vocem, quam non capit auris; quandam odorem super omnem odorem, quem non capit naris; quandam dulcoram super omnem dulcoram, quem non capit gustus; quandam amplexum super omnem amplexum, quem non capit tactus. Ista lux quidem fulget, ubi locus non capit; ista vox sonat, ubi spiritus non rapit; odor iste redolet, ubi flatus non spargit; sapor iste sapit, ubi non est edacitas; amplexus iste tangitur, ubi non divellitur. Hic est Deus meus, & non æstimabitur alius ad illum. Hoc quæro, cum Deum meum quæro. Istud amo, cum Deum meum amo.

4. Sero te amavi, pulchritudo, tam antiqua & tam nova: sero te amavi; & tu intus eras, & ego foris: & ibi te quærebam, & in ista formosa, quæ fecisti, ego deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non eram. Ea me tenebant longe à te, quæ esse non poterant, nisi in te. Circumibam enim omnia, quærens te, & propter omnia derelinquens me. Interrogavi terram, si esset Deus meus: & dixit mihi, quod non; & omnia quæ in ea sunt, hoc idem confessa sunt. Interrogavi mare, & abyssos, & reptilia quæ in eis sunt, & responderunt: Non sumus Deus tuus; quære super nos eum. Interrogavi stabilem aërem, & inquit universus aër cum
omni-

omnibus incolis suis : Fallitur Anaximenes, non sum ego Deus tuus. Interrogavi cœlum, Solem, Lunam & stellas : neque nos sumus Deus tuus, inquit.

5. Et dixi omnibus his, quæ circumstant fores carnis meæ: Dixistis mihi de Deo meo, quod vos non estis; dicite mihi aliquid de illo. Et clamaverunt omnes voce grandi: Ipse fecit nos. Interrogavi deinde mundi molem: Dic mihi, si es Deus meus, an non? Et respondit voce forti: Non sum (inquit) ego, sed per ipsum sum ego; quem quæris in me, ipse fecit me; supra me quare eum, qui regit me, qui fecit me. Interrogatio creaturarum, profunda est consideratio ipsarum: responsio earum, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant: Deus nos fecit. Quoniam ut ait Apostolus: Invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, à creatura mundi intellecta conspiciuntur.

6. Et redii ad me, & intravi in me, & ajo ad me: Tu quis es? Et respondi mihi: Homo rationalis & mortalis. Et incepti discutere quid hoc esset: & dixi: Vnde hoc tale animal, Domine Deus meus? unde nisi abs te? Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tu, per quem vivo ego. Tu, per quem vivunt omnia. Quis tu? Tu, Domine Deus meus verus, & solus omnipotens, & æternus, & incomprehensibilis, & immensus. Qui semper vivis, & nihil moritur in te; immortalis enim es, habitans æternitatem: mirabilis oculis Angelorum, inenarrabilis, imperscrutabilis, & innominabilis. Deus vi-
vus

vus est verus, terribilis & fortis, nesciens principium neque finem, principium omnium atque finis: qui es ante primordia sæculorum, & ante omnes sæculorum origines. Tu es Deus meus, & Dominus omnium quæ creasti; & apud te omnium stabilium stant causæ; & omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines; & omnium rationabilium & irrationabilium atque temporalium sempiternæ vivunt rationes.

7. Dic mihi supplici servo tuo, Deus meus, dic misericors misero tuo, dic quæso per miserationes tuas. Vnde hoc tale animal, nisi abs te? An quisquam sese faciendi erit artifex? An aliunde quam à te traditur esse & vivere? Nonne tu es summum esse, à quo est omne esse? Quicquid enim est, à te est, quia sine te nihil est. Nonne tu es fons vitæ, à quo fluit omnis vita? Quicquid enim vivit, per te vivit, quia sine te nihil vivit. Tu ergo Domine fecisti omnia. Num quæram, quis fecit me? Tu Domine fecisti me, sine quo factum est nihil. Tu factor mei. Ego opus tuum. Gratias tibi ago, Domine Deus meus, per quem vivo ego, & per quem omnia vivunt, quoniam fecisti me. Gratias tibi plasmator mei, quia manus tuæ fecerunt me, & plasnaverunt me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me, & inveni te & me. Vbi inveni me, ibi cognovi me: ubi inveni te, tibi cognovi te: ubi autem cognovi te, ibi illuminasti me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me.

M

s. Quid

8. Quid est, quod dixi, cognovi te? Nonne tu es Deus incomprehensibilis & immensus? Rex Regum, & Dominus Dominantium? qui solus habes immortalitatem, & lucem habitas inaccessibilem? quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Nonne tu es Deus absconditus & imperscrutabilis majestatis, solus tui ipsius cognitor, & mirabilis contemplator? Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua: Non videbit me homo, & vivet. Dixit & praeo tuus per veritatem tuam: Deum nemo vidit unquam. Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixit etiam veritas tua: Nemo novit filium, nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi Filius. Sola Trinitas tua soli sibi integre nota est, quae exsuperat omnem sensum.

9. Quid est ergo quod dixi, homo vanitati similis, quia cognovi te? Quis enim cognovit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotens, superlaudabilis, & supergloriosus, & superexaltatus, & altissimus, & superessentialis, in sanctissimis & divinissimis eloquiis nominaris. Quoniam super omnem essentiam intelligibilem sive intellectualem, atque sensibilem, & super omne nomen quod nominatur, non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro, superessentialiter & superintelligibiliter esse dignosceris: quoniam superessentiali & occulta divinitate, super omnem rationem, intellectum, & essentiam, inaccessibiliter & imperscrutabiliter habitas in te ipso, ubi lux
inac-

inaccessibilis, & lumen imperscrutabile, & incomprehensibile & inenarrabile, ad quod non attingit aliquod lumen; quoniam incontemplabile, & invisibile, superrationale, & superintelligibile, & superinaccessibile, & superincommutabile, & superincommunicabile creditur. Quod nullus unquam Angelorum vel hominum vidit, sed nec videre potest. Hoc est cœlum tuum, Domine, cœlum celans, superarcantum, superintelligibile, superrationale, & superessentiale lumen, de quo dicitur: Cœlum cœli Domino.

10. Cœlum cœli, cui terra est omne cœlum, quia supermirabiliter exaltatum est super omne cœlum. Ad quod etiam terra est ipsum cœlum Empyreum. Hoc enim est cœlum cœli Domino: quia nulli notum, nisi Domino. Ad quod nemo ascendit, nisi qui de cœlo descendit. Quia nemo novit Patrem, nisi Filius, & eorum Spiritus. Et nemo novit Filium, nisi Pater, & eorum Spiritus. Soli quidem tibi Trinitas integre nota est. Trinitas sancta, Trinitas supermirabilis, & superinscrutabilis, & superinaccessibilis, superincomprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter exsuperans omnem sensum, omnem rationem, omnem intellectum, omnem intelligentiam, omnem essentiam supercœlestium animorum; quam neque dicere, neque cogitare, neque intelligere, neque cognoscere possibile est, etiam oculis Angelorum.

11. Vnde ergo cognovi te, Domine Deus

M 2.

al-

altissime super omnem terram, super omne
 coelum? quem neque Cherubim perfecte co-
 gnoscunt, neque Seraphim; sed alis contem-
 plationum suarum velatur facies, sedentis
 super solium excelsum & elevatum, claman-
 tes & dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus
 Dominus Deus exercituum; plena est omnis
 terra gloria tua. Expavit Propheta, & dixit:
 Væ mihi quia tacui; quia vir pollutus labiis
 ego sum. Et expavit cor meum, & dixi: Væ
 mihi, quia (non tacui; quia vir pollutus la-
 biis ego sum: Sed dixi,) cognovi te. Verun-
 tamen Domine, vae tacentibus de te: quo-
 niam loquaces muti fiunt sine te. Et ego,
 Domine Deus meus, non tacebo, quoniam
 fecisti me, & illuminasti me: & invenisti
 me, & cognovi te, quoniam illuminasti me.

12. Sed qualiter cognovi te? Cognovi te
 in te. Cognovi te, non sicut tibi es; sed co-
 gnovi te, sicut mihi es: & non sine te, sed in
 te; quia tu es lux quæ illuminasti me. Sicut
 enim tibi es, soli tibi cognitus es: sicut mi-
 hi es secundum gratiam tuam, & mihi co-
 gnitus es. Sed quid mihi es: Dic mihi mi-
 sericors famulo tuo misero; dic mihi per mi-
 serationes tuas, quid mihi es: Dic animæ
 meæ, Salus tua ego sum; noli abscondere à
 me faciem tuam, ne moriar. Sine me loqui
 apud misericordiam tuam me terram & cine-
 rem: sine me loqui apud misericordiam
 tuam, quoniam misericordia tua magna est
 super me: loquar enim ad Deum meum, cum
 sim pulvis & cinis. Dic mihi supplici tuo, dic
 mihi misericors misero tuo, dic per misera-
 tiones

tiones tuas, quid mihi es? Et intonasti de-
super voce grandi in interiorem aurem cor-
dis mei, & rupisti surditatem meam, & au-
divi vocem tuam; & illuminasti cecitatem
meam, & vidi lucem tuam: & cognovi quo-
niam Deus meus es tu. Propterea dixi, quod
cognovi te.

13. Cognovi enim te, quoniam Deus
meus es tu. Cognovi te solum verum Deum,
& quem misisti Iesum Christum. Erat tem-
pus quando non cognoscebam te. Væ tem-
pori illi, quando non cognoscebam te. Væ
cacitati illi, quando non videbam te. Væ
surditati illi, quando non audiebam te. Cæ-
cus & surdus per formosa quæ fecisti, defor-
mis irruebam. Et mecum eras, & tecum non
eram, & ea me tenebant longe à te, quæ
non essent, nisi essent in te. Illuminasti me,
lux mundi: & vidi te, & amavi te. Nemo
quippe te amat, nisi qui te videt: & nemo te
videt, nisi qui te amat. Sero te amavi, pul-
chritudo tam antiqua, & tam nova, sero te
amavi. Væ tempori illi, quando non te amavi.

C A P V T XXXII.

Confessio vera fidei.

I. **G**Ratias tibi ago lux mea, qui illumi-
nasti me, & cognovi te. Qualiter co-
gnovi te? Cognovi te solum Deum vivum &
verum creatorem meum: cognovi te, crea-
torem cœli & terræ, visibilium omnium &
invisibilium, Deum verum, omnipoten-
tem, immortalem & invisibilem, incircum-
scriptibilem, interminabilem, æternum,
M 3 inac-